

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΗΜΕΡΑ ΑΡΧΕΙΩΝ

(9 Ιουνίου)

Στις 17 Σεπτεμβρίου 2010, στη Γενική Συνέλευση του Διεθνούς Συμβουλίου Αρχείων, στο Όσλο, εγκρίθηκε παμνησί η Παγκόσμια Διακήρυξη Αρχείων, η οποία και υιοθετήθηκε ομόφωνα από τη Γενική Διάσκεψη της UNESCO στις 10 Νοεμβρίου 2011.

Ο εορτασμός της Παγκόσμιας Ημέρας των Αρχείων είναι μια σημαντική ευκαιρία για τα αρχεία, τους αρχειονόμους και όλους τους επιστήμονες της πληροφορικής να αναδείξουν τη χρησιμότητα των αρχείων στην κοινωνία, να κάνουν τους πολίτες να ανακαλύψουν τον πλούτο που φυλάσσεται στα αρχεία, στα οποία απόκεινται μοναδικά τεκμήρια πολιτιστικής κληρονομιάς.

Τα αρχεία αποτελούν σημαντική πηγή πληροφοριών, αλλά είναι ταυτόχρονα και χώροι διατήρησης της ιστορικής μνήμης και πολιτιστικής κληρονομιάς. Η αρχειακή κληρονομιά είναι μια πολύτιμη μαρτυρία για την οικονομική, πολιτική και κοινωνική ανάπτυξη της ανθρωπότητας. Είναι σημαντικό να θυμόμαστε ότι τα αρχεία – ενεργά και μη – αποτελούνται από τεκμήρια που δημιουργήθηκαν, κατ' εφαρμογή κάποιων νομικών υποχρεώσεων ή στο πλαίσιο κάποιας συναλλαγής και περιέχουν σημαντικά στοιχεία και πληροφορίες για έναν οργανισμό ή πρόσωπο. Για να εξασφαλιστεί η διατήρηση αυτών των τεκμηρίων είναι απαραίτητη η ολοκληρωμένη προσέγγιση της διάσωσης και ανάδειξής τους.

Το Αρχείο του Αθανασίου Ματάλα (1836-1922): από την Αράχωβα Λακεδαιμόνος στην Ανατολική Ρωμολία

Ο Αθανάσιος Ματάλας (Αράχωβα 1836 – Αθήνα 1922) υπηρέτησε ως προξενικός υπάλληλος για 20 χρόνια και προήχθη μέχρι το βαθμό του Προξένου, ενώ ασχολήθηκε επιτυχώς και με το εμπόριο. Στα τέλη του 19^{ου} αιώνα διορίστηκε Νομάρχης Αργολιδοκορινθίας, Φθιωτιδοφοκίδος και Αρκαδίας και στις αρχές του 20^{ου} αιώνα διετέλεσε με επιτυχία για μία τετραετία Δήμαρχος Οινόφυτος.

Ευεργέτησε πολλαπλώς την πατρίδα του και το αποκορύφωμα της αγάπης του εκφράζεται μέσα από τη Διαθήκη του, που συντάχθηκε και γράφτηκε από τον ίδιο στις 27 Μαρτίου 1919. Με αυτή τη διαθήκη συνέστησε το «Καθόδρυμα Αθανασίου Ματάλα του Λακεδαιμόνιου» το οποίο χορηγεί υποτροφίες για την εκπαίδευση σε όλους τους κλάδους της επιστήμης των καταγόμενων από τη Λακεδαίμονα. Επίσης επιδοτεί τον Αθλητικό Σύλλογο Σπάρτης, τον Αθλητικό Σύλλογο Καρυών, τον Εορμηόριο και τον Ιατρό των Καρυών και, εκφράζοντας την οικολογική ευαισθησία του Αειμνηστού Διαθέτη, επιχορηγεί την αναδάσωση και φύλαξη του δάσους των Καρυών.

Η προσοπικότητα, η προσφορά, οι ενέργειες του Αθανασίου Ματάλα ανήκουν σε εκείνο το “θαυματουργό” 19^ο αιώνα, που είχε οράματα, προοπτικές, ελπίδες και ανθρώπους που προσπάθησαν να βοηθήσουν στη συντήρηση, εξέλιξη και προκοπή της ιδιαίτερης πατρίδας τους.

Ομιλία : Δρ. Πέπη Γαβαλά

Επιμέλεια Έκθεσης αρχαιολογικών τεκμηρίων: Μιχάλης Σόβολος.

Επιμέλεια Προγράμματος: Μαρία Στελλάκου

Η ιστορία των Γ.Α.Κ. - Αρχείων Νομού Λακωνίας ξεκίνησε το 1937 με τις προσπάθειες της "Ενώσεως των εν Αττική Σπαρτιατών" για την ίδρυση "Ιστορικού Αρχείου Σπάρτης" και του Μητροπολίτη Μονεμβασίας και Σπάρτης Διονυσίου (Δάφνου), ο οποίος ανέλαβε την πραγματοποιήση της ιδρύσεώς του. Με το Βασιλικό Διάταγμα της 19.02.1940 ιδρύθηκε στη Σπάρτη "Μόνιμο, Τοπικό, Ιστορικό Αρχείο". Η τελετή των εγκαινίων έγινε στις 2 Μαΐου 1940.

Το πρώτο έτος λειτουργίας του Αρχείου συγκεντρώθηκαν έγγραφα, βιβλία, χειρόγραφοι κώδικες των Ιερών Μονών του νομού, επιφανών οικογενειών της Σπάρτης και των συμβολαιογράφων Ουτύλου και Νεάπολης Βοιών. Στη συνέχεια, λόγω των ιστορικών γεγονότων που ακολούθησαν, αυτές οι προσπάθειες σταμάτησαν. Το επόμενο διάστημα το Ιστορικό Αρχείο υπολειτούργησε και από το 1958 περιήλθε στο Υπουργείο Προεδρίας Κυβερνήσεως μέχρι το 1971 όταν εντάχθηκε στο Υπουργείο Πολιτισμού και Επιστημών. Η ανασυγκρότηση του Ιστορικού Αρχείου Σπάρτης έγινε το 1985, όταν τα Γενικά Αρχεία του Κράτους επανήλθαν στην αρμοδιότητα του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων ως ενιαία αυτοτελής δημόσια υπηρεσία.

Μέχρι σήμερα έχουν εισαχθεί 500 αρχεία και συλλογές, τα οποία περιλαμβάνουν έγγραφα και βιβλία, σιγγίλια, χάρτες, τοπογραφικά διαγράμματα, φωτογραφίες, αντικείμενα, ψηφιοποιημένο αρχειακό υλικό και προφορικές μαρτυρίες. Συνολικά μέχρι τα μέσα του 2014 είχαν ταξινομηθεί 36.500 φύκελοι. Τα περισσότερα από τα ανωτέρω αρχεία είναι ταξινομημένα και προσβάσιμα στο κοινό. Τα ευρήματά τους, όπως και ψηφιοποιημένα αντίγραφα βρίσκονται στο διαδίκτυο.

Από το 1985 έως σήμερα διοργανώνονται συνεχώς εκδηλώσεις παρουσίασης και γνωστοποίησης του υλικού.

Στόχος της υπηρεσίας παραμένει η διάσωση των αρχειακών τεκμηρίων και η ανάδειξη της εθνικής και τοπικής ιστορικής κληρονομιάς.

ΕΟΡΤΑΣΜΟΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑΣ ΗΜΕΡΑΣ ΑΡΧΕΙΩΝ

**Το Αρχείο του Αθανασίου Ματάλα (1836-1922):
από την Αράχωβα Λακεδαιμόνος
στην Ανατολική Ρωμυλία**

Τετάρτη 11 Ιουνίου 2014, ώρα 8.00 μ.μ.
Πνευματική Εστία Σπάρτης
Αίθουσα Γεωργίου Περγικιώνη
(Λυκούργου 82 & Χαμαρέτου)